

УДК 502.084: 615.9+616-001.17

Петрук Р.В., Костюк В.В., Безсмертна Г.В. (Україна, Вінниця)

МЕТОД ФУНКЦІОНАЛЬНО ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Наразі існують досить багато методів експертної оцінки майна, землі, об'єктів довкілля та ін. Проте в такій важливій галузі, як дитяче здоров'я та вплив на нього факторів довкілля паспортизації поки що немає. Хоча такі паспорти з повною інформацією про стан екологічних умов проживання та стан здоров'я людини можуть допомогти у вирішенні багатьох задач пов'язаних з лікуванням та покращенням стану середовища людини.

Нами запропоновано метод функціонально-екологічної експертизи (ФЕЕ), що включає паспортизацію дитячого населення на основі даних про стан функціональної вегетативної нервової системи та стан забруднення довкілля, починаючи з дитячого віку.

В її основі лежать інноваційні розробки, пов'язані з відкриттям невідомої раніше функціонально-вегетативної системи людини [1]. Показники її активності (симпатична або парасимпатична спрямованість) є інтегральними біоіндикаторами, що відображають стан внутрішнього гомеостазу і його залежність від змінних умов зовнішнього середовища. В сучасних умовах біоіндикація заслуговує пильної уваги, бо мова йде про інтегральну оцінку комплексного впливу поллютантів на біологічні процеси. При цьому нагадаємо, що Будапештською конференцією функціональне здоров'я дітей офіційно визнано екологічно залежним від довкілля. Правовою базою функціонально-вегетативного моніторингу вступає Програма "Двохетапна система реабілітації вегетативних порушень у дітей, що проживають у регіонах радіаційного контролю України", яка виконується за Дорученням КМ України від 01.06. 99г. № 12010/87. Метою ФЕЕ є вегетативна паспортизація дітей, функціонально-екологічна оцінка конкретного регіону їх компактного проживання та оперативна інформація державних структур і громадськості про ступінь екологічної загрози Генофонду Нації. Предметом уваги ФЕЕ є функціональне здоров'я дітей. Його вегетативні рівні виступають інтегральними біоіндикаторами індивідуального здоров'я і характеризують екологічну динаміку в регіоні компактного проживання.

Наразі проведені експериментальні дослідження з вибіркової ФЕЕ дітей Вінницької, Чернігівської та Львівської областей. Було досліджено понад 14000 респондентів. Отримані дані дозволили виявити вплив на дані групи джерел радіоактивного та деяких видів техногенного забруднення. Для досліджень використовували метод досліджень вегетативних порушень функціонального здоров'я дітей [2].

Література

1. Єрмішев О.В. та ін.. Функціональне здоров'я дітей як екологічний біоіндикатор України / О.В.Єрмішев, Р.В. Петрук, Ю.Ю. Овчинников, В.В. Костюк/ Монографія під ред. Макаца В.Г.// Нілан ЛТД, Вінниця, – 2017. – 292 с.
2. Петрук Р.В., Костюк В.В., Трач І.А. Метод біоіндикації екологічно забруднених територій / Р.В. Петрук, В.В., Костюк, І.А.Трач /Екологічні науки: науково-практичний журнал / Головний редактор О.І. Бондар. – К.: ДЕА, 2015.– №10.– С. 282-289.
3. Клименко М. О. Моніторинг довкілля / М. О. Клименко, А. М. Прищеп, Н. М. Вознюк. – К.: Академія, 2006. – 360 с.
4. Шуберт Р. Биоиндикация загрязнений наземных экосистем. – М.: Мир, 1988. – 348 с.
5. Макац В.Г. Оцінка функціонального здоров'я і вегетативних порушень у дітей зони радіаційного контролю України при їх оздоровленні в умовах питного курорту Моршин (методичні рекомендації) // Вінниця - Баня Лісовицька, 2003, 55 с.
6. Судаков К.В. Функциональные системы организма. / К.В. Судаков. – М., Медицина 1987.
7. Макац В.Г. Биогальванизация в физио- и рефлексотерапии (экспериментально-клинические исследования) // Автореферат диссертации на соискание учёной степени доктора медицинских наук (14.00.34–курортология и физиотерапия). Пятигорск. 1992. 47с.
8. Нова екологія: [Електронний ресурс]: – Геоінформаційні системи в екології – Режим доступу: <http://www.novaecologia.org/voecos-2374-1.html> (дата звернення: 08.12.2015).